

PERE MONTAÑA JOSA
Arquitecte, coordinador de l'Àrea de
Planificació Urbanística i Territori de
l'Ajuntament de Terrassa
Coordinador de les Ciutats de l'Arc
Metropolità de Barcelona

LES CIUTATS DE L'ARC METROPOLITÀ DE BARCELONA I EL PLA TERRITORIAL METROPOLITÀ... AIXÍ SÍ!

El Govern de la Generalitat de Catalunya ha aprovat definitivament el Pla territorial metropolità de Barcelona. L'àmbit metropolità, el conjunt del que coneixem com la regió metropolitana de Barcelona, disposa per tant, i per primera vegada després de molts anys, d'un instrument de planificació territorial, de conjunt, per tal de garantir els processos de desenvolupament i compleció de la seva estructura.

Només això ja és un fet rellevant. Per a molts, d'una gran importància, i per a alguns, un fet històric. Tanmateix, les Ciutats de l'Arc Metropolità de Barcelona ens volem fixar i volem destacar, en primer lloc, que aquest Pla ha estat fruit d'un llarg i intens procés de concertació i de debat amb el territori i, molt concretament, amb el conjunt de municipis de la segona corona metropolitana. Ens interessa el fons, el Pla per ell mateix; però ens interessa igualment la forma, el mètode per arribar al resultat final en forma de pla territorial.

El fet que la formulació del Pla hagi estat encomanada, pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques, a la Comissió d'Ordenació Territorial Metropolitana integrada, paritàriament, per representants del Govern de la Generalitat de Catalunya i per representants de l'Administració local ha obert la porta a la implicació dels municipis i l'ha obert, no només per fer el seguiment dels treballs com es fa més habitualment, sinó que també ho ha fet per tal de garantir la participació activa del món local en la redacció d'aquests.

L'assumpció d'aquest compromís, el de garantir la implicació d'un grup de ciutats voluntàriament coordinades, ens ha obligat a adoptar fórmules de treball conjunt que ens han ajudat a cohesionar-nos com a grup. La redacció del Pla ens ha permès créixer i assumir no només la responsabilitat de generar i defensar propostes ciutat a ciutat sinó que ens ha obligat a generar propostes de conjunt i per a cada ciutat les pròpies i les dels seus sistemes urbans.

I és que les Ciutats de l'Arc Metropolità fa temps que manifestem reiteradament la nostra voluntat d'implicació responsable en aquest procés, el de la planificació territorial. I, per tant, hem volgut aprofitar aquesta oportunitat per tal de ser-hi i d'aportar tot allò que sempre hem volgut manifestar dins la

complexitat de la planificació d'una realitat metropolitana de les més potents i qualificades del nostre continent.

Ara, un cop aprovat el Pla, arribarà l'hora de valorar-ne els resultats obtinguts i, fonamentalment, de vetllar pel seu desenvolupament i aplicabilitat. Tanmateix, arribats en aquest punt, volem valorar el resultat del procés en ell mateix i ho hem de fer des de la satisfacció i el reconeixement.

... Satisfacció en la mesura que ens sentim plenament identificats en el fons i la forma en què el Pla ha recollit els reptes i els objectius plantejats. Les característiques concretes del marc físic de la regió metropolitana, del patrimoni urbà existent i conegut, les actuals dinàmiques demogràfiques i econòmiques, els processos d'ocupació del territori i els escenaris de desenvolupament per als propers anys; han portat a la formulació d'un model i d'unes propostes d'actuació que responen a tot allò que hem estat posant sobre la taula des de la nostra capacitat d'anàlisi conjunta.

El Pla aposta per la consolidació d'un sistema d'espais lliures que no només reconeix l'alt valor de l'espai lliure per les seves característiques, físiques i paisatgístiques, sinó que li reconeix tot el valor quant a la capacitat estructuradora del sistema metropolità. L'espai lliure com a element principal del sistema.

Igualment, el Pla ara aprovat es posiciona clarament en la voluntat de dotar de les infraestructures viàries i ferroviàries que permetin superar l'actual radialitat del sistema, potenciant així la connexió de les principals ciutats metropolitanes com a nuclis nodals i garantint la capillaritat del sistema. La nova línia orbital ferroviària i el reconeixement explícit de la necessitat de la ronda del Vallès en relació amb les principals ciutats del sistema són elements claus d'aquesta proposta.

I així mateix el model de desenvolupament aposta per un model nodal fonamentat en el reconeixement del paper estructurador dels sistemes urbans consolidats i la definició d'unes condicions de consolidació i/o creixement coherents amb la seva forma i condicions. Un sistema urbà que fa de la seva complexitat la principal de les seves virtuts i que s'allunya, esperem que definitivament, dels models de creixement per extensió.

... I reconeixement a l'esforç que s'ha fet, conjuntament, per tal que la participació dels representants mu-

nicipals no quedés limitada a l'aportació de suggeriment o propostes sinó que, transcendint aquest nivell, se situés en el nivell de la nostra demanda d'implicació responsable en la formulació del Pla. Més enllà de les possibles discrepàncies en alguns temes concrets que municipi a municipi s'hauran d'anar treballant, el model de Pla ara aprovat és i ha de ser així, el Pla de tots per tal de concertar adequadament els interessos locals davant els interessos generals en la sempre difícil coordinació del desenvolupament territorial i el desenvolupament local.

Per tant, el Pla representa, per a les Ciutats de l'Arc Metropolità de Barcelona, la consolidació d'un model de participació i implicació que volem mantenir i, si pot ser, ampliar. Representa, en aquest sentit, un punt de partida i, en cap cas, un punt i final. Ens obre la possibilitat d'implicar-nos en el desenvolupament de tots aquells instruments, parcials o sectorials, en els quals tenim dipositades les nostres esperances per tal d'assegurar uns creixements equilibrats i la consolidació d'un sistema que essent complex sigui competitiu al màxim per tal d'encarar tot allò a què hàgim de fer front els propers anys.

Ara mateix aquesta voluntat de participació i implicació l'estem mantenint en la posada en marxa dels processos de redacció dels plans directors urbanístics (els previstos pel PTMB) concretada en la redacció dels plans directors dels sistemes urbans de Martorell/Abrera i de la Vall del Tenes. Aquests plans directors urbanístics han de resoldre temes estructurals però també, i d'una manera determinant, han de resoldre la problemàtica derivada de la supramunicipalitat. Són molts els espais quasi urbans que situats entre diferents municipis no acaben de trobar les claus del seu desenvolupament i, menys encara, els mecanismes per garantir la seva planificació i gestió de forma coherent amb la planificació territorial.

Aquesta serà la prova de la capacitat dels instruments previstos pel PTMB per a aprofundir en l'ordenació metropolitana i també serà la demostració de la capacitat de mantenir un alt nivell d'implicació territorial i de compatibilitat amb el planejament local que correspon i ha de correspondre als ajuntaments. No hauria estat una bona decisió plantejar la redacció del Pla territorial allunyada de la implicació dels municipis i ara no seria una bona decisió abandonar el camí que ens ha portat fins aquí.

Si és així, si estem davant d'una nova oportunitat de participació, la volem aprofitar amb la mateixa voluntat d'implicació amb què hem treballat al llarg de tot aquest procés.